

Η ΓΛΙΣΤΡΑ

Όπου και να ρωτήσεις θα στο πούνε. Δυο πράγματα βγάζει η Βεύη, ξυλοκάρβουνο και μετανάστες. Το χωριό που σίγουρα κάποτε είχε γνωρίσει δόξες, τώρα κείτεται νεκροζώντανο με λιγοστά γερόντια και ακόμα λιγότερα παιδιά, κάπου σε μια λάκκα του Κάμπου, μεταξύ Αμυνταίου και Φλώρινας. Το μοναδικό κατάστημα που δουλεύει είναι το ταχυδρομείο που κουβαλάει αγκαλιές τα γράμματα και τις επιταγές από την παροικία Βεύης του Καναδά, ή την αντίστοιχη της Αυστραλίας.

Στο έμπα του χωριού βρίσκονται οι μίνες του ξυλοκάρβουνο. Είναι το μόνο σκούρο σημάδι στην αγκαλιά τούτου του τόπου που σήμα κατατεθέν του είναι το λευκό – το λευκό του χιονιού και της παγωνιάς.

Όταν παλιότερα σκεφτόμουν το χιόνι, μ' έπιανε ανατριχίλα. Ποτέ δεν φανταζόμουν πόση σαγήνη θα μπορούσε να ασκήσει πάνω μου τούτη η παγωμένη φορεσιά της φύσης.

Να 'ναι, ας πούμε, βράδυ και να κάθεται εδώ στο λοφάκι του στρατοπέδου και ν' αγναντεύεις τον άσπρο κάμπο ίσια πέρα, ως τη Φλώρινα και πιο κάτω, ενώ ένα κίτρινο λαμπιόνι, το φεγγάρι, είναι κρεμασμένο χαμηλά, πάνω από τους απέναντι λόφους. Όλα ένα άσπρο χαλί. Πού και πού αγνοφέγγει κανένα φωτάκι, ενώ πιο χαμηλά είναι μαζεμένα λίγα περισσότερα, όμοια με κίτρινες μπάλες χριστουγεννιάτικου δένδρου, ακουμπισμένες σε μπαμπάκι.

Και ησυχία νεκροταφείου, να μην ακούς τίποτα, σε ση-

μείο που να φοβάσαι μπας και κουφάθηγες. Τέτοιες ώρες μπορεί και να ξεχαστείς, να βρεθείς αλλού, να λησμονήσεις πως πρωί, μεσημέρι, βράδυ χιονίζει συνέχεια. Να ξεχάσεις την παγωμένη σου ανάσα, να ξεχάσεις ότι δεν μπορείς πια να περπατήσεις, αλλά μονάχα να γλιστράς, κι ύστερα να ονειρευτείς πως βρίσκεσαι στο σπίτι σου, κοντά στη θαλπωρή της σόμπας.

Μοναδική μας διασκέδαση, το καφενείο του Κώστα στην πλατεία. Ξεκινούσαμε με καφέ και τάβλι και καταλήγαμε σε κάνα ποτηράκι παίζοντας χαρτιά. Τα πράγματα στο καφενείο ήταν μοιρασμένα. Από τη μια οι ντόπιοι που μιλούσαν τη δική τους γλώσσα –τα σλαβομακεδόνικα– από την άλλη εμείς με τα ελληνικά μας, και στη μέση ο καφετζής. Μερικοί έκαναν προσπάθειες να πιάσουν κουβέντα, μα τίποτα.

Το μόνο που μάθαμε ήταν το «Τσε πράις» που σημαίνει Τι κάνεις και την απάντηση «Άρνο» – Καλά.

Από την τζαμαρία του καφενείου, όταν καθόσουν και δεν έπαιζες, έβλεπες όλη την πλατεία, με την εκκλησία της, ένα παλιό διώροφο σπίτι αριστερά, το σπίτι του αγροφύλακα με τον κηπάκο του δεξιά.

Μπορεί να 'κανε κρύο που σου έπεφτε η μύτη, αλλά η πλατεία, χιόνι-ξεχιόνι, ήταν πάντα γεμάτη από τα πιτσιρικά του χωριού που όλο και κάτι έβρισκαν για να παίξουν. Άσε που ήταν σκέτοι ζογκλέρ: εκεί να δεις πατινάζι, εκεί να δεις φιγούρες πάνω στις γλίστρες, να τις ζηλέψουν και οι καλύτεροι παγοδρόμοι.

Ένα απόγευμα μόλις είχε σταματήσει να χιονίζει: το χιόνι ήταν απαλό σαν μωρουδίστικο μάγουλο και αφράτο σαν σαντιγί και σου' ρχόταν να πέσεις πάνω του και να κυλι-

στείς, να βυθιστείς μέσα του, να το τινάζεις ψηλά, να κάνεις κωλοτούμπες, να..... Είπα «σου 'ρχόταν», αλλά δεν το έκανες – όπως κι εγώ, που απλώς καθόμουν εκεί, στη μεσιανή τζαμαρία του καφενείου, και χάζεα μια παρέα πιτσιρίκια. Πατούσαν με μανία και σύστημα το χιόνι· ήθελαν, φαίνεται, να φτιάξουν ένα διάδρομο που θα ξεκινούσε από την εκκλησία και θα τελείωνε μπροστά στην πόρτα του καφενείου, καμιά εικοσαριά μέτρα όλος κι όλος, λίγο κατηφορικός. Πατώντας γερά και τρέχοντας πάνω-κάτω, δημιούργησαν σε λίγα λεπτά μια τσουλήθρα γυαλιστερή σαν καθρέφτη, κι άρχισαν το πατινάζ. Ξεκινούσαν από τα σκαλιά της εκκλησίας και με μια βουτιά, να τους μπρος στο καφενείο. Άξαφνα σταμάτησαν, μαζεύτηκαν στην είσοδο της εκκλησίας και κάτι λέγανε χασκογελώντας, μια κοίταζαν μέσα, μια έξω. Τους ζήλευα. Θα 'θελα να 'μουν κι εγώ μαζί τους. Ν' ακούω τι λένε, να κάνω ό,τι κάνουν, να γίνω συνεταίρος στις διαβολιές τους. Ήταν φανερό πως κάτι ετοιμάζαν. Γύρισα κι εγώ την καρέκλα μου προς το μέρος τους, και με το κονιάκ στο χέρι, ξεχνώντας την οχλαγωγία του καφενείου, βάλθηκα να παρατηρώ την κάθε τους κίνηση όπως παρακολουθεί ο κυνηγός το θήραμά του.

«Σα να μου φαίνεται πως θα βγάλουμε λαγό» σκέφτηκα.

Είχα μαντέψει σωστά. Μόνο που ο λαγός μου δεν είχε μακριά αυτιά, αλλά χοντρή κοιλιά. Ήταν ψηλός και ντυμένος στα μαύρα σαν χάρος. Βγήκε από την πόρτα της εκκλησίας με το καλυμμαύχι στο χέρι και το 'βαλε γρήγορα γρήγορα στο κεφάλι του, τεντώνοντας εκείνη την τεράστια μαλλιαρή χερούκλα του για να τη φιλήσουν τα παιδιά. Κι εκείνα, λες κι αυτό περίμεναν, τη φίλησαν βιαστικά κι άρχισαν να τρέχουν το 'να από δω τ' άλλο από κει. Μόνο ο πιο μικρούλης τρα-

βήχτηκε προς τα πίσω, έφτασε στη πόρτα της εκκλησίας, ακούμπησε πάνω και κάρφωσε το πονηρό του ματάκι σαν σπιλέτο στην πλάτη του παπά που 'χε αρχίσει κιόλας να κατεβαίνει τις σκάλες. Σαν τα ζωντανά που πάνε πάντα από το ίδιο μονοπάτι, έτσι κι αυτός: θες η συνήθεια, θες για να μη λερώσει τα μαύρα του μποτάκια, είχε διαλέξει τον πατημένο διάδρομο για να 'ρθει στο καφενείο. Μόνο ένας γδούπος ακούστηκε, και μια φωνή: «Ώου μάνα μου!»

Ο τεράστιος αυτός όγκος είχε ξαφνικά βρεθεί ξαπλωμένος ανάσκελα, με τα ποδάρια ψηλά, τα χέρια ανοιχτά και τα μάτια πεταγμένα από τις κόγχες τους, να τσουλάει με ταχύτητα προς την πόρτα του καφενείου, ενώ τα ράσα του ανέμιζαν σαν μαύρα πανιά. Η φωνή του έκανε όλους τους θαμώνες να σηκωθούν όρθιοι, μα ήδη είχαν χάσει το θέαμα γιατί ο κώλος του παπά είχε διανύσει αστραπιαία τα είκοσι μέτρα που χώριζαν το καφενείο από την εκκλησία και έσκαγε με πάταγο στην πόρτα.

Από τα δυο καφενεία της πλατείας πετάχτηκαν έξω οι πάντες, όμως κανένας δεν έτρεξε να βοηθήσει τον παπά να σηκωθεί. Διπλωμένοι από τα γέλια, και ταυτόχρονα χωρίς να θέλουν να φανεί πόσο διασκέδαζαν, είδαν αυτό το θηρίο να σηκώνεται και με άτσαλες δρασκειλιές να προσπαθεί να κυνηγήσει τα πιτσιρίκια, που μαζεμένα στα σκαλιά της εκκλησίας χοροπηδούσαν ενθουσιασμένα.